

DOCC-ellenW

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Jaaroverzicht 2014

Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing

Voorwoord

Zoals de uitgelichte voorbeelden in dit jaaroverzicht laten zien, was 2014 een druk en bijzonder jaar op het gebied van crisisbeheersing. Dat heeft een behoorlijke inzet – in sommige gevallen zelfs 24/7 – gevraagd van het Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (DCC-IenM), en van onze partners.

Het Jaaroverzicht 2014 blikt terug op een aantal gebeurtenissen waarin de medewerkers van het DCC-IenM en onze partners het afgelopen jaar een rol hebben gespeeld. Met de afhandeling van die incidenten laten wij zien dat we ons blijven inzetten voor een goede voorbereiding óp en het voorkomen en beheersen van crises.

Crisismanagement is Netwerkmanagement

Dit jaar bleek opnieuw met hoeveel partners wij contacten onderhouden. Bijvoorbeeld tijdens de vijfde Netwerkdag Water, waar ruim honderd waterspecialisten kennis en ervaringen uitwisselden. Maar ook tijdens de eerste Netwerkdag Scheepvaart en de Drinkwaterdag.

Netwerkmanagement blijft een van de topprioriteiten van ons crisismanagementbeleid. In 2014 hebben we het contact en de samenwerking met onze partners verder versterkt. Voorbeelden daarvan zijn de drinkwaterbedrijven, de Gasunie en het meld- en informatiecentrum van de Inspectie Leefomgeving en Transport. En onze relatie met de landelijke politie is na de Nuclear Security Summit verder geïntensiveerd. Ook internationaal weten we elkaar beter te vinden. Zo zien we steeds meer grensoverschrijdende contacten bij incidenten op het gebied van milieu en klimaat, zoals de verontreinigingen van de Rijn in Duitsland of de hevige regenval in Zuidoost-Europa. Ook zijn specialisten van de Environmental Assessment Module (EAM) uitgezonden naar Georgië om hulp te bieden bij de aanpak van grondwaterverontreiniging.

Daarnaast evalueren we (grote) incidenten intern en met onze partners. De *lessons learned* gebruiken we om het crisisbeheersingsproces verder te verbeteren. We leggen onze afspraken steeds helderder vast. De samenwerking met onze partners wordt daarmee nog gestructureerder en professioneler.

Opleiden, Trainen & Oefenen

Om goed te kunnen samenwerken moeten alle professionals weten wat hun rol, verantwoordelijkheid en bevoegdheid is bij een crisis. Met het leerprogramma voor

Opleiden, Trainen & Oefenen (OTO) bouwt het DCC-IenM verder aan een professioneel niveau van de crisisorganisatie. Het OTO-leerprogramma richt zich zowel op individuen als teams en op de samenwerking tussen teams, waarbij de focus ligt op de ontwikkeling van kennis, competenties en vaardigheden.

Informatie snel en gemakkelijk delen

Ook informatie met elkaar delen is een belangrijke voorwaarde voor goede crisisbeheersing. Ons ideaal is een platform met de meest recente informatie waar alle crisisprofessionals *realtime* op kunnen meekijken. Daar maken we serieus werk van. Bijvoorbeeld door aansluiting te zoeken bij het Landelijke Crisis Management Systeem (LCMS) van de veiligheidsregio's, maar ook door ons eigen ICAWEB (Integrale Crisis Advies Website) breder beschikbaar te stellen. Dat moet er uiteindelijk toe leiden dat we nog efficiënter informatie (online) met elkaar delen.

Heldere communicatie

Tot slot kan goede crisisbeheersing niet zonder professionele communicatie. Daarom doen wij nu samen met andere partijen binnen het ministerie van IenM een onderzoek naar crisiscommunicatie: hoe kunnen we het publiek en de media snel informeren? Hoe houden we rekening met de nieuwe media? En met media die een gekleurd verhaal brengen? Daar valt nog een hoop in te ontdekken en te verbeteren. Zo werken wij mee aan het professionaliseren van de crisiscommunicatie vanuit het ministerie.

2015

We hebben een hectisch jaar achter de rug. 2015 biedt weer nieuwe uitdagingen. Met de oprichting van de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) en de overgang van de verantwoordelijkheid voor nucleaire crisisbeheersing naar IenM gaan wij ons ook richten op potentiële nucleaire crises. Verder willen we op dezelfde constructieve en effectieve wijze blijven samenwerken met onze interne en externe partners om toekomstige crises het hoofd te kunnen bieden.

Rob Hagman

24.03.2014 – 25.03.2014

Nuclear Security Summit

Het eerste kwartaal van 2014 stond voor het DCC-IenM in het teken van de Nuclear Security Summit (NSS 2014). Op 24 en 25 maart bogen 58 regeringsleiders en ongeveer 5000 delegatieleden zich in Den Haag over mogelijkheden om nucleair terrorisme te voorkomen. De organisatie van de NSS was de grootste veiligheidsoperatie die Nederland ooit heeft meegemaakt, en stelde Nederland voor een enorme mobiliteitsoperatie. Peter Westerbeek was als projectleider vanuit het ministerie van IenM medeverantwoordelijk voor de nationale voorbereiding: 'De NSS-samenwerking was een testcase voor hoe overheden, uitvoerende diensten, sectoren en bedrijfsleven op nationale schaal kunnen samenwerken. Er lag een uitdagende opdracht van de ministeriële commissie NSS: organiseer een waardige en ongestoorde top waarbij het maatschappelijke leven niet tot stilstand komt. Als IenM hebben we ervoor gezorgd dat deze balans werd gevonden. We hebben vooraf heel veel geregeld op het gebied van verkeersmobiliteit, scheepvaart, spoor, luchtvaart en milieu. Daardoor bleef Nederland bereikbaar. En dankzij een uitgekiende communicatiecampagne liep het openbare leven nauwelijks hinder op.'

Tijdens de top zelf was het DCC-IenM 'opgeschaald' en was de crisissruimte in het kantoor van het DCC-IenM bemenst. Een van hen was crisismanager Rob Verdouw: 'We zaten in Den Haag natuurlijk enorm dicht op het vuur. Dat maakte het erg gemakkelijk om informatie uit te wisselen en besluiten te nemen. Daarbij hielden we steeds contact met onze liaisons bij de Landelijke Eenheid van de politie in Driebergen. Gelukkig bleef het vooral bij monitoren van de situatie op de weg, het spoor en in de lucht. Door de goede voorbereiding bleven ernstige incidenten uit. Een prachtig resultaat van een unieke samenwerking.'

15.01.13

Spoor

Gedeeltelijke ontsporing trein bij station Hilversum

03.02.2014

Luchtvaart

Vliegtuig terug naar Schiphol vanwege rook aan boord

13.02.13

Seismologie

Lichte aardbeving bij Loppersum (kracht 3 op schaal van Richter)

07.03.2014

Binnenvaart

Technische storing Zuiderluis in IJmuiden

23.01.2014 en 06.03.2014

Training ICAweb

28.01.2014

Workshop Burgemeestersgame

05.02.2014

NSS eindoefening Rijksoverheid

19.03.2014

Verdiepingsmodule Mindmappen

31.03.2014 – einde jaar
Invloed ebola op
lucht- en scheepvaart

In maart kwamen de eerste berichten binnen over een mogelijke uitbraak van ebola in West-Afrika. Crisismanager Gerard Pouw: ‘Snel daarna kregen we bij het DCC-IenM de eerste vragen vanuit het loodswezen: hoe gevaarlijk is het eigenlijk en waar moeten we rekening mee houden?’ Begin augustus werd de situatie steeds serieuzer: het Emergency Committee van de World Health Organisation (WHO) kwam bijeen en ook in Nederland waren er verschillende bestuurlijke overleggen. Gerard Pouw: ‘Voor ons betekent de ebola-epidemie vooral monitoren en zo nodig ingrijpen. Dus: veel Q&A's opstellen en procedures doornemen met onze partners in de luchtvaart en scheepvaart. Maar ook het ministerie van Buitenlandse Zaken faciliteren bij de repatriëring van Nederlandse hulpverleners en mee helpen uitzoeken hoe we spullen en mensen naar Afrika krijgen. En natuurlijk zijn we steeds bereikbaar voor spoedvragen, bijvoorbeeld van een schip afkomstig uit Afrika met een ziek bemanningslid aan boord. Onze procedures en de heldere afspraken met onze partners zorgen ervoor dat we dan snel kunnen handelen.’

14.05.2014 – 18.05.2014
Overstromingen in
Zuidoost-Europa

Door hevige regenval overstromden half mei rivieren in delen van Zuidoost-Europa. Twee kolenmijnen in Servië kwamen daardoor vol water te staan. Een ramp voor de Serviërs, want de kolencentrale bij de mijnen voorziet bijna 50 procent van het land van energie. De landen vroegen dan ook om internationale bijstand van de EU en de VN. Crisismanager Fatma Aytikin: ‘Servië vroeg ons om noodpompen om de kolenmijnen leeg te pompen. Niet voor een korte periode, maar voor een traject van maanden. Inclusief personeel om de pompen te bedienen. Dan heb je het echt over wederopbouw. Wij zetten onze pompen echter alleen in voor noodhulp, dus we hebben ze niet geleverd. Wel zijn we Servië vanuit IenM tegemoetgekomen door via de EU een expert te leveren die alles weet over de inzet van noodpompen.’ Dat was Dick Verbaan, technisch adviseur bij Rijkswaterstaat: ‘Vanuit mijn expertise als pompenexpert kon ik de lokale autoriteiten adviseren. Daarvoor heb ik een week lang veel overlegd met lokale mensen en met vertegenwoordigers van de EU: wat is precies het probleem? Hoe lossen we het op? Wat zijn de risico's? Daarbij onderhoud ik ook steeds korte lijntjes met Nederland. Een behoorlijk hectisch en spannend proces. Met mijn advies konden de lokale mensen weer zelfstandig verder. Inmiddels zijn de mijnen al voor een groot deel leeggepompt, door een Nederlands bedrijf trouwens.’

01.04.2014
Weg
 Tijdelijke sluiting Coentunnel vanwege technische storing

10.04.2014
Water
 Grote olievlek aangetroffen op de Oude Maas

15.05.2014
Weg
 Deel A20 afgesloten vanwege gaslek

27.05.2014
Water
 Wateroverlast in Vechtstroomgebied door hevige regenval

28.05.2014
 Bedrijfsbezoek NOS

13.05.2014
 Oefening Weerimpactteam met verschillende betrokken teams

04.06.2014
 Workshop Burgemeestersgame

25.09.2014
 Verdiepingsmodule Gevaarlijke stoffen tunnels en buisleidingen

03.06.2014 Brand Moerdijk

‘Een explosie in Moerdijk, dat zet iedereen meteen op scherp.’
Op dinsdagavond 3 juni hoorde dienstdoend crisismanager Rob Verdouw dat een deel van een fabriek van Shell op het bedrijventerrein in Moerdijk is geëxplodeerd. ‘Dan ga je bellen en monitoren, totdat alle IenM-organisaties en crisisteams zijn geïnformeerd.’
Bij zo’n brand komen vrijwel alle beleidsterreinen samen. Doordat gevaarlijke stoffen vrijkwamen, bestond het risico dat het oppervlaktewater door bluswater vervuild raakt. De scheepvaart op het Hollandsch Diep lag enkele uren stil. En het verkeer op het naastgelegen hoofdwegenet ondervond overlast, omdat op- en afritten bij Moerdijk tijdelijk werden afgesloten.
De brand zelf was die nacht redelijk snel onder controle en de veiligheidsregio schaalde ‘s morgens weer af. Maar de crisisorganisatie van Rijkswaterstaat en het DCC-IenM bleven tot zondagochtend actief. Verdouw: ‘Zo’n milieu-incident kan een lange nasleep hebben. Er waren roetdeeltjes van de brand neergekomen in de omgeving, dus waren er vragen over de gevolgen voor de volksgezondheid, de voedselveiligheid, de landbouw en het drinkwater. Het Beleid Ondersteunend Team milieu-incidenten (BOT-mi) heeft verschillende analyses uitgevoerd, in de lucht en op de grond. Dan blijkt ook weer dat goede informatie essentieel is. Door onze contacten met ons netwerk en onze informatiesystemen waren we steeds van de laatste ontwikkelingen op de hoogte en konden we snel informatie verstrekken.’

23.06.2014
Zeescheepvaart
Scheepsbrand in haven
Scheveningen

09.07.2014
Spoor
Botsing trein op personenauto bij
onbewaakte overweg Varsseveld

02.10.2014
Verdiepingsmodule Hydrologie

27.10.2014
Ondertekening Europese
aanbesteding procesoefeningen
en dilemmasessies

16.09.2014 Kettingbotsingen A58

In de ochtend van 16 september botsten op de A58 in dichte mist 150 auto's op elkaar. Crisismanager Ellen Raadschelders had dienst: ‘Het was een hectische ochtend, omdat er op hetzelfde moment elders in het land twee andere incidenten speelden: een trein in Venlo die ethanol lekte en een gaslek op het station van Roermond. Op het moment van de melding was nog onduidelijk wat er precies aan de hand was, maar wel dat het om een heel groot incident ging, dat nog niet gestopt was. Ik was blij dat ik snel en accuraat door de verkeerscentrale en Rijkswaterstaat Zee en Delta geïnformeerd werd. Zo kon ik ook snel de ambtelijke en politieke top en onze netwerkpartners zoals het Nationaal CrisisCentrum (NCC) informeren.’ Uiteindelijk moesten zeventig voertuigen worden geborgen. Er vielen twee dodelijke slachtoffers en 28 gewonden van wie elf zwaargewond. De weg werd in beide richtingen de hele dag over een lengte van 13 km afgesloten. Pas ‘s avonds laat was de A58 weer vrij voor het verkeer.

02.08.2014
Noordzee
Dwergvinvis dreigt te stranden
op Texel

06.08.2014
Ebola
Bijeenkomst Emergency Committee
van World Health Organisation

17.11.2014
Verdiepingsmodule Gevaarlijke
stoffen tunnels en buisleidingen

20.11.2014
Training ICAweb

17.07.2014 Vliegcramp MH17

'Vliegtuig uit Amsterdam neergestort in Oekraïne.' Die melding kwam op donderdagmiddag 17 juli binnen bij het DCC-IenM. 'Je wilt dan zo snel mogelijk een duidelijk beeld hebben van de situatie', zegt dienstdoend crisismanager Gerard Pouw. Dat betekent: bellen met alle luchtvaartpartners en veel overleg op het Nationaal CrisisCentrum (NCC). Samen met crisiscoördinator Willy Steenbakkers van het NCC bekeek hij de passagierslijst: 'Na een eerste snelle telling zaten we op 170 Nederlanders. Dan weet je dat het echt heel groot is.' Na die eerste hectische dag bleven de crisismanagers van het DCC-IenM in ploegendienst aanwezig bij het NCC. Gerard Pouw: 'Er bleek nog veel te doen voor ons. Bijvoorbeeld in korte tijd de repatriëring van de slachtoffers regelen. Daarvoor moesten we de Inspectie Leefomgeving en Transport vragen het luchtruim boven Eindhoven en Hilversum af te sluiten en contact leggen met Rijkswaterstaat over het afsluiten van de snelwegen. Ook draaiden we mee in de voorbereiding van de nationale herdenking.' De intensieve samenwerking tussen het NCC en het DCC-IenM leverde daarbij veel op. Willy Steenbakkers: 'De lijnen waren kort, omdat er steeds iemand van DCC-IenM bij het NCC aanwezig was. Daardoor weten we elkaar ook in de nasleep van deze ramp nog goed te vinden.'

02.09.2014

Milieu

In Belgische rivier de Laan komt geconcentreerd poliovirus terecht

21.10.2014

Weer

Herfststorm zorgt voor hoge waterstanden langs de kust

29.10.2014

Luchtvaart

Crash vrachtvliegtuig Sint-Maarten

03.12.2014

Weg

A2 gedeeltelijk afgesloten na ongevallen met vrachtwagens

08.10.2014 - 27.11.2014

Opleidingstraject hoofdingenieurs-directeuren Rijkswaterstaat in het kader van hun nieuwe rol als 'bestuurlijke verbindingsschakel'

04.12.2014 en 12.12.2014

Scenariosessie Directie Communicatie

09.12.2014 en 11.12.2014

Training ICAweb

Facts and figures

Incidentmeldingen

Luchtvaart	90
Weg	89
Spoor	87
Milieu	32
Binnenvaart	29
Zeescheepvaart	28
Water	18
Weer/seismologie	13
Ebola	11
ICT / Telefonie	7
Drinkwater	6
Internationaal	6
Openbaar vervoer	3
Grote evenementen	3
Openbare veiligheid	2
Vogelgriep	2
Bedrijfsvoering	1
Buisleidingen	1
Nucleair	1
Totaal aantal meldingen	429

Tijdelijke luchtruimsluitingen

Datum	Locatie	Reden
15 en 17 april	Bloemendaal	Bomruiming
26 april	De Rijk en Amstelveen	Koningsdag
19 mei	Leiden	Bomruiming
7 juni	Heerlen	Bomruiming
23-26 juli	Eindhoven	Repatriëring slachtoffers MH17
4 augustus	Eindhoven	Repatriëring slachtoffers MH17
29 en 31 augustus	IJsland	Vulkaanuitbarsting
6 oktober	Zwolle	Bomruiming
30-31 oktober	Zwolle	Bomruiming
3 november	Eindhoven	Repatriëring slachtoffers MH17

Attenderingsberichten

25 februari	PWA-sluis Amsterdam-Rijnkanaal gestremd
3 maart	Afmelding stremming PWA-sluis
7 maart	Truckersactie op snelwegen
21-25 maart	Nuclear Security Summit (NSS)
4-8 juni	Brand Moerdijk
23 juni	Brand vissersschip Scheveningen
17 juli - 4 september	Vliegramp MH17
28 juli	Code oranje voor extreem weer
7 augustus - 26 september	Ebola
20-22 oktober	Herfststorm

Weer

26 januari	Code oranje wegens gladheid door ijzel
9 juni	Code rood in Limburg wegens zware onweersbui met veel bliksem
26 juni	Code geel wegens onweersbuien in het noorden en noordoosten van Nederland, het Waddengebied en het IJsselmeer
9 juli	Code oranje wegens zware onweersbuien
28 juli	Code oranje wegens zware regenbuien

Opleiden, Trainen en Oefenen

E-learning	263
Quick scans crisiscompetenties	25
BOB-teamtrainingen	22
Oefeningen en scenariosessies	21
Rollentraining	20
Basiscursussen crisisbeheersing	12
Maatwerk opleidingstrajecten	11
Trainingen ICAWEB	5
Verdiepingsmodules	3
Bedrijfsbezoeken	2

Een uitgave van

**Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing
Ministerie van Infrastructuur en Milieu**

Coördinatie en advies
Taneesha Gendaram

Fotografie
Hollandse Hoogte
Rob van den Berge

Koningskade 4
2396 AA Den Haag
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

T 070 - 456 85 55
E dcc@minienm.nl
www.rijksoverheid.nl

januari 2015 | CD0115TP151